

A close-up portrait of Willeke van Ammelrooy, an elderly woman with short, wavy, light-colored hair. She is smiling slightly and resting her chin on her hand. She is wearing a black and white striped shirt. The background is a plain, light-colored wall with a small, round, metallic object visible in the upper left corner.

Willeke van Ammelrooy:

‘Acteren gaat niet om uiterlijk’

Willeke van Ammelrooy: gedreven actrice, familiemens en doorzetter. Haar net verschenen autobiografie *Acte de Présence* doet verslag van een fascinerend leven vol ups en downs én van liefde voor het vak: ‘Het enige wat ik wilde was zo goed mogelijk worden’.

1 Willeke in de Surinaams/Nederlandse speelfilm *Wan Pipel* uit 1976. 2 In 1983 met Bram van der Vlugt in de Tros-serie *Herenstraat 10*. 3 In *Taxi Meneer*, een aflevering van de serie *Waalrecht*, waarin ook Rutger Hauer speelde, in 1973. 4 Willeke schittert in de Oscarwinnende film *Antonia*. 5 In de NCRV-serie *Wat krijgen we nou*. 6 Met Rudi Falkenhagen in *Ciska de Rat*. 7 In bad met Hugo Metsers, in de film *Frank & Eva* van Pim de la Parra uit 1973.

Willeke van Ammelrooy (1944) maakte haar autobiografie in samenwerking met Nienke Swierstra. Het resultaat is een eerlijk verslag van haar leven, geschreven op een prettige, losse toon alsof je bij haar aan de keukentafel zit te luisteren naar haar verhalen. “Mooi, dat was ook precies de bedoeling,” zegt Willeke tevreden terwijl ze koffie inschenkt. Ze ziet er goed uit: een mooi, ontspannen gezicht onder een nonchalante bos grijze krullen. De aanleiding voor dit boek? De documentaire die haar dochter over haar maakte en die ook op televisie te zien is geweest. “Ik zie het als aanvulling op de film van Denise. Ik dacht: ik heb eigenlijk nog zoveel meer te vertellen. Niet alleen over mijn leven, maar ook over mijn vak als actrice. Daar heeft de jonge generatie acteurs mogelijk iets aan. Het verschil tussen acteren voor televisie, film en toneel bijvoorbeeld. Omgang met de media. Dat je niet alles klakkeloos hoeft te doen wat je wordt opgedragen.” Het was regisseur/producent Fons Rademakers die haar lang geleden toebeet: “Je moet twee dingen veranderen. Je naam en je tieten.” Ze lacht. “Ik heb het met beide niet gedaan en het is toch goed gekomen.”

Je schrijft in je boek dat Willeke wel een toepasselijk naam voor je is, omdat het woord ‘wil’ erin zit. “Toch heb ik altijd een enorme hekel aan mijn naam gehad. Ik ben vernoemd naar mijn opa en oma en heet eigenlijk Willy Geertje. Veel leuker, maar mijn moeder heeft er Willeke van gemaakt. Daar heb ik mij nooit mee kunnen verzoenen. Ik

‘Als ik in de **supermarkt word aangesproken** door iemand die ook kanker heeft gehad, zet ik even mijn mandje neer en **ben ik er**’

wilde veel liever Willy heten. Maar ja, er zaten al drie Willy’s in de klas, dus was Willeke handiger. Op de hbs lukte het me wél, vandaar dat er nog één iemand is die mij Willy noemt en dat is mijn voormalige geschiedenisleraar Henk Vonhoff. (Vonhoff was later een bekend lid van de Tweede Kamer voor de VVD en daarna commissaris van de koningin in Groningen, red.) Als wij elkaar tegenkomen, roept hij nog steeds: ‘Hé, Willy!’”

Heb je eigenlijk een idee over hoe het grote publiek tegen je aankijkt? “Ik geloof niet dat mensen bij mij een drempel over moeten als ze iets tegen me willen zeggen. Dat zou ik ook niet willen. Maar ik ben ook eerlijk als het mij niet uitkomt. Vlak na mijn ziekte werd ik aangesproken door Jan en alleman. Toen had ik echt geen behoefte om allerlei verhalen te moeten aanhoren over familieleden of kennissen die ook kanker hadden gehad. Maar als ik in de supermarkt word aangesproken door iemand die het zelf is overkomen, ja, dan zet ik even mijn mandje neer en dan ben ik er.”

Wat komt er terugkijkend op je leven als eerste in je op? “Dat ik ben geworden wat ik als jong meisje in mijn hoofd had. Mijn eerste ervaring met een Amerikaanse filmproducent weet ik nog precies. Dat was een heel grote man, compleet met dikke sigaar. Daar stond ik dan in zijn kantoor, een jong Amsterdams meisje in een rood glimmend jurkje met – dat gebeurde mij altijd – een kapotte panty die ik nog snel

met rode nagellak had aangestipt zodat ie niet verder zou ladderen. Hij nam me van top tot teen op en zei: ‘Binnen vijf jaar moet jij het gemaakt hebben. Anders is het weg.’ Ik was zo beledigd! Ik zei: ‘Maar mijnheer, wat denkt u wel! Ik ben actrice, ik word later net zo groot als Margaret Rutherford!’”

Wat was het, Amsterdamse branie of zelfvertrouwen? “Zelfvertrouwen. Ik wist dat ik alles zou kunnen spelen. De filmwereld is dan wel van jong, jong, jong, maar oud moet je het ook kunnen maken.” Ze slaat met haar vuist op tafel. “Als je maar góed bent! Dat ik dat heb bewezen vind ik het mooiste van mijn carrière.”

Wat is je kracht als actrice? “Het leuke van acteren vind ik dat je al die andere vrouwen, al die ‘ikken’ die je ook in je hebt, een kans kunt geven om naar buiten te komen. Mijn kracht is dat het lijkt alsof ik diegene altijd ben geweest. Maar dat is mijn vak. Daarnaast is het mijn kracht dat ik mensen begrijp, ook als ze niet aardig zijn. Ik heb ooit een manier gevonden om met alle soorten regisseurs te werken, al haatten ze mij soms en haatte ik hen. Je zult toch met ze moeten werken en hem of haar het beste geven.”

Pim de la Parra hield je bij de opnames van *Wan Pipel* zo ongeveer persoonlijk verantwoordelijk voor ons slavernijverleden en met Marleen Gorris, met wie je de Oscarwinnende film *Antonia* maakte, klikte het ook niet erg. Het lijkt me moeilijk om dan het beste te geven.

“Een gespannen relatie op de filmset moet je nooit belangrijker laten worden dan jezelf. Ik creëerde dan een eigen wereldje waarin ik mezelf opsloot, terwijl de regisseur toch alle kanten met me op kon. Na het draaien van een scène liep ik dan gewoon even weg om te janken. Hoeft niemand te merken. Dat is eenzaam ja, absoluut. Paul Verhoeven heeft weleens gezegd (op misprijzende toon): ‘Willeke wil het altijd gezellig hebben op de set.’ Tja, hij is meer iemand van: ‘Wat?! Kun je niet huilen? Pats!’”

De film *Antonia met jou in de hoofdrol won een Oscar. Bij de uitreiking moest je via via aan een kaartje zien te komen om daar aanwezig te kunnen zijn, omdat regisseur Marleen Gorris liever haar partner meenam. Beschouw je dat moment toch als een hoogtepunt?* “Dat was wel heel bijzonder, ja. Ik zat midden in de zaal en toen de uitslag bekend werd, gaf ik een waanzinnige schreeuw. Even de aandacht trekken, iets wat ik normaal gesproken nooit zou doen! Ook leuk was dat een Amerikaans filmblad over mij schreef: ‘Zij is het waard om filmster te worden genoemd.’ Dat vond ik mooi! Ik fantaseerde dat ik op het podium zou worden geroepen en dat ik voor die zin zou bedanken. Met de toevoeging: ‘en dat na zestig Europese films.’” Ze schatert.

Je kreeg op een gegeven moment het etiket van seksbom. Behoor jij ook tot het legioen vrouwen die helemaal niet doorhadden hoe beeldschoon ze waren? “Daar was ik me inderdaad niet bewust van. Vind ik helemaal niet erg, hoor,

'Ik hou niet van wandelen en zeker niet bergop. Dus gaat Marco gewoon alleen tien dagen naar de bergen. Is-ie dolblij'

voor mij was het belangrijkste dat ik me gelukkig voelde. Dan voel ik me mooi en dat is nog steeds zo. Acteren gaat niet om uiterlijk. En het enige wat ik wilde was zo goed mogelijk worden. Van alle rollen die ik heb gespeeld, lagen Mira en Antonia het dichtst bij mezelf. Het zijn allebei vrije vogels, vrouwen die niet vrij worden door de geschiedenis, maar die al vrij zijn. Zo ben ik ook. En ach, dat seksbom zijn, daar moest ik wel om lachen. Ik heb eens gezegd: 'Moet ik dan op het Leidseplein gaan staan roepen dat ik dat helemaal niet ben?' Bovendien, seksbom zijn gaat vanzelf over. Dat is ook gebeurd."

Nu ben je een icoon.

Ze lacht hartelijk: "Ja, hoe ouder ik word, hoe meer icoon!"

Je beschrijft jezelf in je boek als een *Alice in Wonderland*. Altijd nieuwsgierig en hop, overall op af. Je deed vroeger alles, drugs, bloot... Was dat lef of naïviteit?

"Geen van beide. Als je een mens speelt, hoort een liefdesscène er ook bij. Waar ik later wel moeite mee kreeg was dat regisseurs en producenten bloot als publiekstrekker gingen gebruiken. In *Frank en Eva* bijvoorbeeld, had mijn tegenspeler Hugo Metsers met iedere actrice een liefdesscène behalve met mij. Die moest er later nog per se worden bijgedraaid. Achteraf was ik daar boos om. Regisseur/producent Wim Verstappen die er helaas niet meer is, zei toen tegen me: 'Je had gelijk, hoor.'" Om er meteen blij aan toe te voegen: "Maar er zijn wel véél meer mensen op afgekomen!" Ze schatert. "Ach, het ging gewoon zo

in die tijd, anders kwamen de mensen niet."

Vond je het moeilijk om grenzen te trekken?

"Ik kon het wel, maar dat had niet altijd zin. In Mira zat een naaktsceñe en ik eiste dat mijn schaamhaar niet te zien zou zijn. Dat was goed. Later hoorde ik dat bij de montage toch voor de beelden mét was gekozen. Die afspraak had ik blijkbaar op papier moeten zetten. Niet leuk. Maar ja, wat is het alternatief? Processen voerend door het leven gaan? Dat is nog minder leuk."

Je schrijft met veel liefde over je echtgenoot Marco Bakker. Toen jullie verliefd werden, vond het grote publiek dat een vreemde combinatie, herinner ik me.

"Marco's fans hadden zelfs zoiets van: 'Is hij met die hoer?!' Dat werd ook letterlijk gezegd, hoor. Laat maar, dacht ik. Het komt wel goed. Dat was ook zo, want de fans van Marco zijn ook dol op mij. Wat ons geheim is? Geen idee. Marco en ik hebben denk ik mazzel dat we uit hetzelfde milieu komen. Het is ook leuk om allebei een creatief vak te hebben, dat toch niet hetzelfde is. Daarnaast moet je je eigen hobby's hebben. Ik hou niet van lang wandelen en al zeker niet bergop. Marco is daar dol op, dus gaat hij rustig tien dagen alleen naar de bergen in Schotland. Is-ie dolblij. Hij heeft ook twaalf jaar geracet op Zandvoort. Waar ik dan trillend van de zenuwen met een wodka in mijn handen stond te kijken. En ja, ik heb hem drie keer over de kop zien gaan, waarna hij vrolijk via de voorruit uit de auto kroop. Tja, hij wilde dat graag, moet ik dan nee

zeggen? Elkaar een bepaalde vrijheid gunnen is goed zolang je geen seksuele verhouding met een ander aanknoopt. Marco moet toch ook met een zangeres kunnen gaan eten om gezellig over muziek te kunnen praten? Ik weet daar veel te weinig van. Ja, dit blijft, we hebben we het heel goed samen."

Als er één ding duidelijk wordt uit *Acte de Présence* is dat je leven niet altijd over rozen is gegaan.

"Maar het leven is nu eenmaal niet gemakkelijk. Al heb ik weleens gedacht: hè nee, niet nog meer ellende. Dat dacht ik maar even, hoor. Ik ben meer van: het zij zo. Het kan immers allemaal nog erger."

Toen ik je een half jaar geleden bij een andere gelegenheid sprak, polste ik voorzichtig of je zou willen worden geïnterviewd over je ziekte. Dat weerde je een beetje af. Je had het er niet zo veel over zei je, en ook in dit boek was je niet van plan om het er openhartiger dan ik had verwacht.

"Er moest tijd overheen gaan. Eerder kon ik het gewoon niet. Ik had afstand nodig om erover na te kunnen denken en om het goed te kunnen verwoorden. Dat gedeelte is ver na de chemotherapie geschreven. Zoals het er nu staat is het goed." Geëmotioneerd: "Toen ik het teruglas, zat ik ineens te huilen. Zo frapant. Toen drong pas echt tot me door hoe zwaar het is geweest."

Dat ervaren je pas in retrospectief?

Ze knikt. "In die periode zelf was ik alleen bezig met overleven. Ik heb na mijn

buikoperatie elf dagen op de intensive care gelegen. Als ik 's nachts van de pijn niet kon slapen luisterde ik naar het luisterboek van de *Odyssee* van Homerus, voorgelezen door Ton Lutz. Dat verhaal heeft mij er - heel symbolisch - doorheen gesleept. Op de elfde dag moest er nog een punctie worden gedaan om te controleren of het wel goed ging in mijn buik. Een zenuwen-toestand! De uitslag was gelukkig goed, die avond mocht ik van de ic af. Dan begin je weer een beetje opnieuw. Ik had nog wel overal slangen en daarom wilde ik niet dat mijn ouders en kleinkind op bezoek kwamen. Dat wilde ik ze nog niet aandoen. Zoals het in het boek staat, is het precies gegaan. Ik hoop dat het andere mensen kan helpen."

Een vrolijker aspect in je leven is je grootmoederschap.

Weer stralend: "Ja, dat is waanzinnig leuk. Vlak na de bevalling pakte ik Jesse even vast voor de foto en gaf hem aan Denise terug met de woorden: *forever yours*. Ze zegt nog steeds: 'Oh mam, dat vond ik zo mooi.' Het is de waarheid, je kind is *forever yours*. Oma zijn betekent voor mij: meer tijd hebben. Maar ook meer tijd máken. Ik werk nog steeds, maar ik heb geen carrière meer te gaan. De vader van Jesse was vrij snel weg en zoals mijn ouders Denise vaak voor mij opvingen, wil ik dat nu ook voor haar doen. Ik geniet vreselijk van hem. Die gesprekken samen! Laatst zei hij: 'Omi, als ik 22 jaar ben gaat de eerste man naar Mars. En dat ben ik! Ik neem mijn moeder mee. Maar ik ga wel eerst naar de raketsschool.' Dat is toch fan-

tastisch? Elk jaar is leuk met een kind. Dat groeien, dat zien hoe het verder gaat. Hij is zes. Heel slim. En muzikaal, dat merkte Marco al snel met zingen. Ja, ik ben absoluut een familiemens. Ik heb een kleine familie die heel veel voor mij betekent. Wat er ook gebeurt in het leven, zij staan altijd onvoorwaardelijk achter me. Ik geloof dat ik zo goed met alles kan omgaan omdat ik de basis van een goede jeugd heb gehad. Daarnaast zal mijn karakter ook wel een rol spelen, ik ben een doorzetter, een vechter."

Waar sta je nu in het leven?

"Ik doe nog allemaal leuke dingen. Ik heb een rolletje in de film *De hel van '63* over de Elfstedentocht, die in december in de bioscoop komt en ik speel de heks in het vervolg van de kinderfilm *Mijn vader is een detective*. Vreselijk leuk met al die jonge mensen. Zo liggen er nog wel meer dingen te wachten om te spelen of te regisseren."

Er is nog dus nog helemaal geen tijd om als een tevreden *Antonia* terug te kijken op je leven.

Knikt: "Maar stel je voor dat je inderdaad net als Antonia aan het eind van je leven kunt zeggen: 'Nou is het genoeg geweest, ik leg mijn hoofd neer. Het is best zo.' Dat zou toch mooi zijn?"

Acte de Présence is een uitgave van L.J. Veen en kost € 19,90.

interview: heleen spanjaard. styling: pieter van loon. visagie: leco van zadelhoff. m.m.v. muiden maritiem, www.dehoogewier.nl

€ 2 korting
op *Acte de Présence*

Met deze bon betaalt u in de periode van 1 november 2009 t/m 1 februari 2010 geen € 19,90 maar € 17,90 voor het boek *Acte de Présence* van Willeke van Ammelrooy en Nienke Swierstra (ISBN 9789020409888). Actienummer: 901-69878.

